

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 135/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť A. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. S., Advokátska kancelária, B., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Tos 10/08 z 12. februára 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2008 doručená sťažnosť A. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 10/08 z 12. februára 2008.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu v podanej sťažnosti uvádza: „Obžalovaný A. S., trvale bytom B., t. č. v ÚVV B. je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) ods. 2 písm. e) Trestného zákona a iné a v súčasnosti je u neho väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Uznesením Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 1T/213/2007 zo dňa 15.1.20008 Okresný súd Bratislava IV okrem iného rozhodol, že obž. A. S., sa naďalej ponecháva vo väzbe.

Proti tomuto uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV obž. A. S. podal sťažnosť najmä z nasledovných dôvodov.

V odôvodnení uznesenia okresného súdu je uvedené najmä, že obv. A. S. sa dokonca k spáchaniu trestnej činnosti priznal, z výpovedi vypočutých svedkov ďalej vyplýva, že sa dlhodobo zaoberal kupovaním, prechovávaním a distribúciou omamných látok, čo potvrdili aj vykonané domové prehliadky, nebol zamestnaný a prostriedky na živobytie si zaobstarával páchaním predmetnej trestnej činnosti, ktorá bola zisková a súd dospel k záveru, že väzobný dôvod u obvineného A. S. trvá naďalej

Nie je pravdou, že obž. A. S. je nezamestnaný. V trestnom spise je viac krát uvedené, že pred vzatím do väzby bol riadne zamestnaný ako skladník a montér nábytku vo firme F. s.r.o. B., (napr. aj v obžalobe OP BA IV č.k.: 2 Pv 425/06-116 zo dňa 21.12.2006), pričom zamestnávateľ s ním dodnes nezrušil pracovno právny vzťah.

Aj z rodného listu S. A. S., vidno, že obž. A. S. je otcom tohto dieťaťa a pred vzatím do väzby sa o svoju dcéru riadne staral.

To, že sa ako jediný v tejto trestnej veci k spáchaniu trestnej činnosti priznal a svoje konanie oľutoval, by nemalo byť v žiadosti o prepustenie z väzby vyhodnotené v jeho neprospech ale naopak, potvrdzuje to jeho pozitívny prístup k tejto trestnej veci, ako aj hodnovernosť jeho sľubu, že sa najmä nedopusť žiadnej trestnej činnosti a bude sa venovať práci a rodine, v čom mu bude maximálne nápomocná aj jeho družka a matka ich spoločného dieťaťa L. L., ako uviedla vo svojom písomnom návrhu zo dňa 18.10.2007 na nahradenie väzby obvineného A. S. zárukou, sľubom.

Obžalovaný A. S. si v plnom rozsahu uvedomil protiprávnosť svojho konania v minulosti a aj doterajšie väzobné stíhanie je pre neho dostatočným poučením k tomu, aby ďalej viedol riadny život.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je možné dospieť k záveru, že dôvody jeho väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. pominuli, preto žiadal o zrušenie napadnutého uznesenia a o jeho prepustenie z väzby na slobodu.“

Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd pri rozhodovaní o väzbe porušil jeho citované základné práva, pričom argumentuje takto:

„O tejto sťažnosti rozhodol Krajský súd v Bratislave na neverejnom zasadnutí uznesením 5 TOS 10/08 zo dňa 12.2.2008 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol bez toho, aby obž. A. S. aj vypočul k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby.

Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd neposúdil všetky okolnosti prípadu vo vzťahu k možnostiam nahradenia väzby zárukou a lebo sľubom a najmä dostatočne neskúmal, či sú v tomto prípade výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2 TZ), keďže je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin. Týmto zo strany krajského súdu došlo aj k porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Sťažovateľ ďalej argumentuje judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva napríklad rozhodnutím Schiesser v. Švajčiarsko z roku 1996, podľa ktorého aj je osoba vo väzbe, musí byť vypočutá k dôvodom svojej väzby, čo dáva záruku spravodlivého procesu. Tým, že nebol aj krajským súdom vypočutý k dôvodom svojej väzby došlo aj k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru. V tejto súvislosti poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 84/06-29 zo dňa 17.5.2006, kde sú uvedené aj iné rozsudky EŠLP.“

V závere sťažnosti opierajúc sa o jej odôvodnenie sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1.Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 5 Tos 10/08 zo dňa 12.2.2008 ktorým rozhodol o zamietnutí sťažnosti obžalovaného A. S. bez toho, aby preskúmal, či sú v danom prípade výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2 TZ) a bez toho, aby ho vypočul k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby, porušil jeho právo, podľa čl. 5 ods. 3, 4

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Tos 10/08 zo dňa 12.2.2008 v časti týkajúcej sa A. S. zrušuje a Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby A. S. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

3. A. S. priznáva náhradu trov konania v sume 6732.-Sk (slovom šesťtisíc sedemsto tridsať dva slovenských korún), ktorú je povinný zaplatiť Krajský súd v Bratislave v stanovenej výške jeho právnomu zástupcovi JUDr. P. S., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne

neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 10/08 z 12. februára 2008 boli porušené jeho základné práva zaručené čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia osobnej slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

V rámci svojej rozhodovacej činnosti už ústavný súd konštatoval, že v ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy garantujúcich právo na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol

o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 345/06).

Z obsahu sťažnosti, ako aj z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ je väzobne stíhaný pre trestný čin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. e) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné. Uznesením sp. zn. 1 T/213/2007 z 15. januára 2008 Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) rozhodol podľa § 244 ods. 5 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. (Podľa citovaného ustanovenia § 244 ods. 5 Trestného poriadku ak je obvinený vo väzbe, rozhodne súd pri predbežnom prejednaní obžaloby vždy aj o ďalšom trvaní väzby).

Proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote prostredníctvom svojho právneho zástupcu 24. januára 2008 písomnú sťažnosť.

Krajský súd ako súd nadriadený o podanej sťažnosti rozhodol na neverejnom zasadnutí konanom 12. februára 2008 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú.

Ústavný súd preskúmal sťažnosť v prvom rade z hľadiska námietky sťažovateľa týkajúcej sa porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorou sťažovateľ vytkol krajskému súdu, že mu neposkytol možnosť vyjadriť sa k dôvodnosti ďalšieho trvania väzby osobným vypočutím.

Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu (obsah) tohto preskúmania.

V súvislosti s otázkou kvality preskúmania judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva uvádza, že aj v konaní o preskúmanie zákonnosti väzby, teda v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru sa musia poskytovať určité základné procesné záruky (De Wilde a i. c. Belgicko z roku 1971), ktoré však nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade rozhodovania vo veci samej, t. j. o oprávnenosti trestného obvinenia (Winterwerp c. Holandsko z roku 1979). V každom prípade však musí byť zaručená minimálne kontradiktórnosť konania a „rovnosť zbraní“.

Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ v prípade konania o preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody na strane väzobne stíhanej osoby je, aby väzobne stíhaná osoba mala možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, ako aj možnosť reagovať na „protiargumenty“ zástupcu štátu - prokurátora. Podľa názoru ústavného súdu nevyhnutnosť osobnej prítomnosti obvineného pred súdom v takomto konaní treba posudzovať vždy individuálne, podľa okolností konkrétneho prípadu (obdobne pozri III. ÚS 345/06).

Vo veci X. c. Švajčiarsko z roku 1981 Európska komisia pre ľudské práva vyslovila názor, že čisto písomné konanie o sťažnosti obvineného proti rozhodnutiu o väzbe pred odvolacím súdom je v súlade s čl. 5 ods. 4 dohovoru, ak ani štátny zástupca nebol prítomný na zasadnutí súdu.

Zo súvisiaceho spisového materiálu ústavný súd zistil, že krajský súd na neverejnom zasadnutí konanom 12. februára 2008 rozhodoval o písomnej sťažnosti sťažovateľa (sťažnosť podaná 24. januára 2008) proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T/213/2007 z 15. januára 2008 a prokurátor na ňom prítomný nebol. Ďalej ústavný súd zo sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľ bol v tejto veci vypočutý okresným súdom, pričom o ďalšie vypočutie odvolacím súdom v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku výslovne nepožiadal. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ nebol žiadnym spôsobom ukrátený o priestor na vyjadrenie na svoj úkor vo vzťahu k zástupcovi štátu – prokurátorovi, a teda námietku porušenia jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru v tomto kontexte posúdil ako zjavne neopodstatnenú (obdobne pozri III. ÚS 345/06).

Ústavný súd sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru. Sťažovateľ krajskému súdu vytýka, že „*neposúdil všetky okolnosti prípadu vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby zárukou alebo sľubom a najmä dostatočne neskúmal, či sú v tomto prípade výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2 TZ), keďže je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin.*“ Ústavný súd bez toho, aby sa podrobnejšie zaoberal argumentáciou sťažovateľa, konštatuje, že uvedená námietka týkajúca sa porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru, konkrétne druhej vety tohto ustanovenia, ktorá umožňuje nahradenie väzby inštitútom „záruky“ (v širšom význame zahrňujúcom všetky možnosti poskytované ustanoveniami § 80 a § 81 Trestného poriadku – záruka, písomný sľub, dohľad, peňažná záruka), sa od počiatku javí ako zjavne neopodstatnená. Predmetom „čiastkového“ konania krajského súdu, v ktorom tento súd vydal sťažovateľom namietané uznesenie sp. zn. 5 Tos 10/08 z 12. februára 2008, totiž nebol ani návrh na nahradenie väzby poskytnutou zárukou, ani návrh na nahradenie väzby písomným sľubom sťažovateľa. V predmetnom konaní sa rozhodovalo o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby v zmysle ustanovenia § 244 ods. 5 Trestného poriadku ukladajúceho súdu povinnosť preskúmania jej dôvodnosti v rámci predbežného prejednania obžaloby (ústavný súd zistil, že o sťažovateľom zmienenom návrhu z 18. októbra 2007 na nahradenie väzby sťažovateľa poskytnutou zárukou družky sťažovateľa, ako aj o ním ponúknutom písomnom sľube rozhodoval okresný súd v inom „čiastkovom“ konaní, a to uznesením sp. zn. 1 T 213/2007 z 24. októbra 2007).

Ústavný súd dospel teda k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci rozhodujúceho krajského súdu v danom prípade sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru (čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru), preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2008